ZWIĄZKOWIEC POLSKI

Organ Polskiego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłowych i Handlowych Rzeczypospolitej Polskiej w Sosnowcu, ul. Sienkiewicza 17a.

Nr. 1—6
(ogólnego zbioru 770-775)

Sosnowiec, w czerwcu 1939.

Rok XIX.

Adres Redakcji i Administracji: Sosnowiec, Sienkiewicza 17a Telefon 61302. Skr. poczt. Nr. 120.

„Związkowca Polskiego" redaguje wybrany przez Zarząd Związku Komitet Redakcyjny, który ponosi moralną odpowiedzialność za kierunek i całokształt pisma.

Przedpłata za „Związkowca Polskiego" wynosi 2 złote 20 groszy kwartalnie. Dla członków bezpłatnie.

W organizacji i pracy — potęga i przyszłość Polski.

Zarząd Główny Związku zwołuje na niedzielę dnia 18. czerwca 1939 roku o godzinie 10,30 w I. i o godzinie 11-ej w II. terminie w sail reprezentacyjnej własnego gmachu w Sosnowcu, ul. Sienkiewicza 17a

XXII. WALNE ZGROMADZENIE DELEGATÓW ZWIĄZKU

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie,
2) Wybór Prezydium,
3) Przemówienie Przedstawicieli Władz, Związków i Gości,
4) Odczytanie i zatwierdzenie protokółu z XXI. Walnego Zgromadzenia Delegatów Związku, odbytego w dn. 19. czerwca 1938 roku,
5) Sprawozdania: a) z działalności Zarządu Głównego za ostatnią kadencję,
   b) rachunkowe
   i c) Komisji Rewizyjnej,
6) Dyskusja nad sprawozdaniami i udzielenie Zarządowi Głównemu absolutorium,
7) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1939 r.,
8) Zatwierdzenie zmiany regulaminu dla Oddziałów,
9) Upoważnienie Zarządu Głównego do sprzedaży parceli Związku w Jaworznie,
10) Upoważnienie Zarządu Głównego do zaciągnięcia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych długoterminowej pożyczki do wysokości zł. 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) na pokrycie reszty zobowiązań z tytułu budowy domu związkowego,
11) Wybory: a) 10 członków Zarządu Głównego i 15 zastępców,
    b) 6 członków Komisji Rewizyjnej i 5 zastępców,
    c) 5 członków Sądu Koleżeńskiego i 3 zastępców,
12) Referaty,
13) Wnioski Zarządu Głównego i wnioski Oddziałów, zgłoszone zgodnie z § 24 statutu Związku,
14) Zakończenie obrad.

Zestawiamy bilans.

Stoimy znowu na progu nowego okresu. Kończy się rok działalności naszej. Walny Zjazd Delegatów Związku usłyszy sprawozdanie z ust kierowników resortów pracy organizacyjnej i będzie mógł wyrobić sobie zdanie o dokonanych pracach Zarządu Głównego, któremu je w ubiegłym roku powierzył z całkowitym zaufaniem. Zakreśliliśmy sobie plan, składający się z kilku zasadniczych punktów, stanowiących odpowiednik poszczególnych okresów życia pracowniczego: pośrednictwo pracy dla młodzieży, upowszechnienie układów zbiorowych pracy przez ustawę o rozjemstwie w zatargach i obrona funduszu emerytalnego. Te zagadnienia wypełniają właściwie całe nasze życie pracownicze. Pozostają jeszcze trzy fragmenty, które mieszczą się w okresie zarobkowania, a mianowicie reforma podatku od dochodu z pracy, kredyty na budowę domów i udostępnienie szerokim masom należytego wykorzystania wczasów. Który z tych wytkniętych w zeszłym roku celów osiągnęliśmy, do którego z nich zbliżyliśmy się przynajmniej, o tym będzie mowa na innym miejscu, jednak przy tej okazji trzeba koniecznie zanalizować warunki, w jakich odbywała się praca Zarządu Związku i postawić sobie zasadnicze pytanie jakiego poparcia użyczyli w tych wysiłkach Zarządowi poszczególni członkowie, dla których i w imieniu których Zarząd te akcje społeczne prowadził. Stwierdzić musimy odważnie, że żadnego z wytkniętych celów nie osiągnęliśmy w zupełności, jednak sprawy wymienione na wstępie zostały dzięki naszym wysiłkom bardzo wydatnie posunięte. Pośrednictwo pracy głównie dla młodzieży nie zostało coprawda uregulowane ustawowo, tym nie mniej jednak zdołaliśmy umieścić na posadach cały szereg osób i tym samym ugruntować dla nich podstawy egzystencji. Tu musimy zwrócić uwagę na jeden charakterystyczny objaw, bardzo zresztą niepochlebny a mianowicie, że cały szereg z pośród tych zapośredniczonych przez nas do pracy nie poczuwał się do obowiązku zgłoszenia przystąpienia do organizacji, której zawdzięcza pracę. Jak długo należał do Koła Młodzieży i żył nadzieją otrzymania tej pracy, był prawomyślnym związkowcem. Jest to wyrachowanie materialistyczne, które daleko odbiega od ideologicznych zasad organizowania się. Ale te same objawy spotyka się wśród starszej generacji związkowców. Demoralizacja i tu wywiera swój zgubny wpływ. Ludzi poznaje się zwłaszcza w czasie jakiejś energiczniejszej akcji o poprawę bytu. Wtedy uwydatniają się charaktery. Taka batalia uwypukla z całą bezwzględnością dodatnie i ujemne rysy jednostek. Przedewszystkim odgrywają w tych wypadkach rolę względy materialistyczne, które mają przewagę nad względami moralnymi. Zrozumiałym byłby taki objaw u pracowników z niskim uposażeniem, którzy odczuwają niedostatek i zmęczeni tym stanem, nieraz za wszelką cenę „choćby mieli duszę diabłu zaprzedać" dążą do poprawienia sobie i rodzinie losu. Ale jak usprawiedliwić wypadki, gdy zdradza szeregi pracownicze jednostka wybitna, o przeszłości czasem chlubnej i zasługach dla organizacji. Nie można tego określić inaczej jak d e z e r c j ą, gdyż jest to ucieczka z frontu, zwłaszcza, gdy ten moment na ucieczkę został wybrany w czasie walki ostrej, w której ważyły się losy czasem kilkuset pracowników z rodzinami. W ostatnim okresie wszczęliśmy w całym szeregu przedsiębiorstw na terenie działalności Związku akcje o poprawę uposażeń, gdy sprawa zawarcia układów zbiorowych z przyczyn od nas niezależnych szła opornie. Osiągnęliśmy sukcesy w firmie „Światowit" w Myszkowie, w Elektrowni w Częstochowie, w Cementowni w Górce, w Jaworznickich Kom. Kopalniach węgla, niezakończone akcje są w Fabryce Lokomotyw w Chrzanowie, w Kopalniach Rudy Wspólnoty Interesów w Częstochowie i in. Niejednokrotnie po przeprowadzeniu takiej akcji, prowadzonej w warunkach niesłychanie trudnych, gdy spotykaliśmy się często z dowodami conajmniej nieżyczliwości ze strony pracodawców, a nawet z faktami nieuznawania organizacji, gdy te wszystkie trudności pokonał przedstawiciel Związku dzięki pewnej taktyce i dyplomacji, a ze strony zainteresowanych było tylko bierne wyczekiwanie na wynik, po takiej akcji, po uzyskaniu wcale pokaźnych podwyżek, trafiały się ni stąd ni zowąd... wystąpienia z organizacji. Albo inny przykład: przed wszczęciem akcji o poprawę bytu rozwija się w pewnym oddziale propagandę za przystępowaniem do związku, bo zawsze to w masie lepiej się ludziska czują i większa siła. Gdy się zwrócono do takiego „luzaka" odpowiedział, że jest całym sercem z nami, ale przystąpi dopiero wtedy, jak się przekona, że akcja dała pozytywne wyniki. Tak wygląda to zrozumienie przeciętnego pracownika, że najpierw trzeba wytworzyć siłę, aby móc osiągnąć dobre warunki bytowania dla siebie i innych kolegów. Jest to zasadniczy błąd, jaki popełnia cała masa pracowników: jeżeli bowiem chodzi o stronę materialistyczną, a więc o najprymitywniejszą kalkulację, to właśnie wymaga od zdrowo myślącego człowieka, najpierw stworzenia sprzyjających warunków, a potem oczekiwania wyniku korzystnego, bo przecież najpierw jest przyczyna, a potem następuje skutek. Ale tu dawno uznane prawidła logiki jakoś niestety zawodzą. Zawodzą mianowicie dlatego, że istnieje również i druga kalkulacja, polegająca na stronieniu od związku, co może pracodawca należycie oceni. Te rachuby jednak jeszcze częściej zawodzą. Kalkulatorzy tego pokroju przypominają do złudzenia t. zw. „łazików", typ popularny w czasie wojny, którzy uchylając się od obowiązku pełnienia frontowej służby, starali się wieść życie bez narażenia się na niebezpieczeństwo, objadali się przy kuchniach i kantynach, a gdy się zakończyły działania wojenne, byli pierwszymi, którzy chcieliby odgrywać rolę bohaterów i zbierać niezasłużone owoce cudzej pracy i ofiarności. Przypuszczalnie po zawarciu układów zbiorowych z przemysłowcami, co będzie równoznaczne z zakończeniem „wojny", będziemy mieli sposobność spotkać się z takimi osobnikami.

A teraz po tym wstępie skolei zbilansujmy wyniki naszej pracy, prowadzonej w takich trudnych warunkach: są one niewspółmiernie duże, gdy się zważy, że najważniejsza sprawa zawarcia porozumienia z przemysłowcami węglowymi Zagłębia Dąbrowsko-Krakowskiego, jest kwestią bardzo

niedługiego czasu, może już w kilka dni po przesłaniu tego numeru, stanie się faktem dokonanym. W zakresie uregulowania zagadnienia rozjemstwa w zatargach zbiorowych pracy, możemy stwierdzić, że został opracowany projekt odnośnej ustawy, który należy oceniać pozytywnie i czynimy starania, aby został on wydany jako dekret przez Pana Prezydenta Rz. P. przed zwołaniem sesji ciał parlamentarnych. Najgorzej stosunkowo przedstawia się sprawa przywrócenia samorządu w instytucjach ubezpieczeń społecznych. Zwłaszcza niepokojącym jest stan naszego funduszu emerytalnego w świetle sprawozdań, jakie usłyszeliśmy na ostatnim zebraniu Rady Naczelnej Unii. Walne Zgromadzenie Delegatów Związku będzie obradować nad tym zagadnieniem piekącym i wyciągnie zapewne odpowiednie wnioski. Sprawa reformy podatku dochodowego i uruchomienia kredytów na powszechne pracownicze budownictwo mieszkaniowe nie ruszyła dotąd z martwego punktu, natomiast uprzystępnienie taniego i celowego wykorzystania urlopów zostało w tym sezonie przez Komisję Wczasów rozwiązane w miarę istniejących możliwości pozytywnie. Jest nadzieja, że sprawa ta w przyszłym roku zostanie jeszcze więcej pogłębiona i Komisja, po doświadczeniach nabytych, będzie mogła wykazać się jeszcze lepszymi osiągnięciami.

Tak więc bilans nasz związkowy zamykamy wcale pokaźnym zyskiem, przede wszystkim w tych pozycjach, których wykonanie było od nas tylko zależne.

Stanowisko Centr. Kom. Porozum. Zw. Pracown. w obliczu aktualnych zagadnień.

I.

Centralna Komisja Porozumiewawcza Związków Pracowniczych zajęła stanowisko zasadnicze wobec ważnych zmian w życiu Polski w deklaracji z dn. 18 marca r. b.

Wzmacnianie pogotowia materialnego i moralnego to hasło, które będzie kierowało wszystkimi naszymi poczynaniami.

Akcja w sprawie Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej została zakończona. Wzięliśmy w niej udział wedle potrzeb i naszych możliwości organizacyjnych. Teraz musimy kontynuować względnie rozwinąć pracę nad wydobywaniem ze społeczeństwa po przez działalność organizacyjną maksimum wysiłku na rzecz wzmacniania obronności Państwa.

II.

Zanim będą opracowane dokładne formy współpracy — zlecamy wszystkim naszym komórkom organizacyjnym w terenie oraz wzywamy wszystkie związki i stowarzyszenia zgrupowane w C.K.P., aby nawiązały łączność z czynnikami wyłonionymi przez władze wojskowe, cywilne, państwowe i samorządowe oraz przez samo społeczeństwo — celem jak najwydatniejszej z nimi współpracy nad wzmocnieniem materialnego i moralnego pogotowia.

W szczególności należy mieć na uwadze następujące stowarzyszenia społeczne, z którymi współpraca winna rozpocząć się niezwłocznie:

Organizacja Przysposobienia Wojskowego Kobiet, Polski Czerwony Krzyż, Polski Biały Krzyż, Liga Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwgazowej, Liga Morska i Kolonialna, Związek Strzelecki, Związek Straży Pożarnych.

III.

W sprawach zawodowych zajmujemy następującą postawę:

Napięta pod względem politycznym sytuacja wymaga wytrzymałości moralnej, spokoju i porządku społecznego, wydobycia największej siły produkcyjnej.

Sumienność w pracy, postawa twórcza staje się nie tylko normalnym obowiązkiem zawodowym, ale nadto podstawowym nakazem obywatelskim. Dla rozwinięcia maksimum energii w pracy, warstwy pracownicze nie mogą zaprzestać starań, aby słuszne ich potrzeby były w normalny sposób zaspokajane.

Mają one tylko obowiązek wysuwania postulatów w sposób przezorny oraz stosowania metod takich, które by nie powodowały tarć, czy wstrząsów mogących osłabić natężenie pracy.

Nie chcemy, aby realizacja postulatów pracowniczych odbywała się kosztem funduszów przeznaczonych na zwiększenie obronności Kraju. Rozumiemy, że muszą być czynione w budżecie Państwa duże oszczędności, gdy chodzi o wydatki konsumcyjne, sądzimy jednak, że fundusze, które idą na zapewnienie normalnej zdolności do pracy warstw pracowniczych, są funduszami użytymi w sposób jak najbardziej produkcyjny.

Gdy chodzi o uposażenie **pracowników państwowych**, stoimy na gruncie minimalnego programu, szeroko uzasadnionego w czasie budżetowej dyskusji w ciałach ustawodawczych i oczekujemy z pełnym zaufaniem na dalsze decyzje Rządu. Inne postulaty pracowników państwowych, nie pociągające wydatków, mogą być wysuwane jednak w sposób taki, aby nie powodowały one żadnych zakłóceń w normalnej pracy, ani nie osłabiały pogotowia moralnego.

Wszelkie wystąpienia szersze w tych sprawach — zjazdy, zebrania — mogą być czynione za uprzednią zgodą C. K. P.

Gdy chodzi o **pracowników samorządowych,** uważamy za możliwe prowadzenie dalszej akcji w sprawie kodeksu służby, stabilizacji, umów zbiorowych, przywrócenia dodatku komunalnego, automatycznego szczeblowania, uporządkowania tabeli stanowisk, lepszego wyrównania płac w zależności od zajmowanych stanowisk.

Wystąpienia o charakterze zebrań masowych uznajemy za niepożądane.

W sprawie postawy **pracowników prywatnych** stoimy na gruncie uchwały Rady Naczelnej Unii Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych podjętej w dniu 14 maja r. b: „Spory, wynikłe między pracodawcami a pracownikami, powinny być załatwiane na drodze polubownej, z najlepszą wolą stron obu, a gdy osiągnięcie porozumienia na tej drodze jest niemożliwe, należy z reguły stosować metody arbitrażu“.

Przyjmując tę zasadę, stwierdzamy jednocześnie, że zakłada ona najlepszą wolę obu czynników, uczestniczących w produkcji. Nie może ona natomiast stać się pretekstem do zaniechania realizacji słusznych potrzeb warstwy pracowniczej, a tym bardziej uchylania się od rozpatrywania tych potrzeb w duchu pojednawczym.

Wręcz przeciwnie: uwzględnienie ich leży w interesie Państwa, wprowadzając rzeczywisty pokój społeczny w gospodarstwie narodowym. Niezbędną jest stała czujność i pomoc ze strony Rządu, aby metoda porozumienia i arbitrażu była stosowana w praktyce, szczególnie w wielkich okręgach przemysłowych, jak okręg łódzki, **Zagłębia Dąbrowskie i Krakowskie**, oba zagłębia naftowe, w okręgach poznańskim i pomorskim, gdzie dotychczas nie znalazły zastosowania normy umów zbiorowych.

Odrzucamy wreszcie z całą stanowczością pogląd, jaki starają się pewne sfery urabiać, aby wysuwanie słusznych postulatów pracowniczych w sposób właściwy mogło się spotkać z ujemną oceną ze względu na ogólną sytuację kraju.

Świadomi swych obowiązków i praw, zwarci organizacyjnie potrafimy wybrać trafnie cele i środki do ich osiągnięcia.

Na progu nowego etapu.

Niezadługo upłynie pełny rok od konferencji, na której Pan Główny Inspektor Pracy ustalił z przedstawicielami naszego Związku, że w najbliższych dniach przyjedzie do Zagłębia, celem nawiązania styczności z przemysłowcami w sprawie rozwiązania zagadnienia układów zbiorowych. Z kolei odbyła się w Inspektoracie Pracy w Sosnowcu druga rozmowa, na której Pan Gł. Insp. Pracy oświadczył, że sprawa zawarcia układów zbiorowych ruszyła z martwego punktu i, że, jego zdaniem, pracodawcy winni przystąpić do bezpośrednich rozmów z przedstawicielami Związku. Na Walnym Zgromadzeniu Delegatów Związku Zarząd Główny uzyskał pełnomocnictwa i na tej podstawie wystosował do Rady Zjazdu Przemysłowców Górniczych memoriał, zawierający wytyczne do układu zbiorowego—z prośbą o wyznaczenie konferencji. Odbiór listu potwierdziła nam Rada Zjazdu i zapowiedziała jednocześnie odpowiedź z końcem czerwca. Jednak odpowiedź ta nie nadchodziła. Tymczasem w połowie lipca odbyła się, tym razem w Katowicach, druga konferencja z udziałem Pana Gł. Insp. Pracy, na której poinformował tenże przedstawicieli naszego Związku, że jakkolwiek Rada Zjazdu nie wyznaczyła dotąd terminu wspólnej konferencji, to jednak należy się tego spodziewać w najbliższym czasie i apelował do delegacji, aby się uzbroiła w cierpliwość. Czekaliśmy więc cierpliwie do 25 lipca, w którym zakomunikowano nam, że konferencja odbyć się będzie mogła po upływie okresu urlopowego. Mimo upływu okresu urlopowego, Rada Zjazdu nie wyznaczała konferencji aż do połowy listopada ub.r., kiedy to odbyły się pierwsze rozmowy nasze z przedstawicielami przemysłu górniczego Zagłębia Dąbrowsko-Krakowskiego. Na konferencji przedstawiciel Rady Zjazdu podtrzymał nadal negatywne stanowisko przemysłowców odnośnie zawarcia układu zbiorowego, tym nie mniej jednak wyraził gotowość omówienia poszczególnych naszych żądań, wysuniętych w memoriale z czerwca ub. r. Przypomnieć wypada, że wytyczne te były następujące: 1) podwyżka wynagrodzeń, 2) określenie minimum egzystencji, 3) awanse, 4) ujednostajnienie sprawy świadczeń w naturze, 5) przywrócenie dodatkowych świadczeń gotówkowych, jak gratyfikacje, zwrot wpisów i opłat szkolnych za dzieci itp. 6) uregulowanie czasu pracy, 7) przedłużenie okresów urlopowych dla pracowników dłużej zatrudnionych, 8) wymówienie 6-miesięczne ze strony pracodawcy dla pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwie ponad 10 lat, 9) rozwiązanie umowy o pracę możliwe po upływie 6-miesięcznej choroby, 10) odprawy na wypadek niezawinionego zwolnienia pracownika i wkońcu 11) powołanie komisji rozjemczej do załatwiania sporów wynikłych na tle stosowania postanowień układu zbiorowego. Po omówieniu i uzasadnieniu przez naszą delegację wymienionych postulatów, przedstawiciel Rady Zjazdu oświadczył, że Rada udzieli nam odpowiedzi, przyczym zastrzegał, żeby nie wiązać go z góry jakimś terminem, gdyż sprawa jest nowa, skomplikowana i wymaga jako taka odpowiedniego czasu do namysłu. Od tej konferencji upłynęły równe cztery miesiące, gdyż termin następnej został wyznaczony na połowę marca br. Na niej otrzymaliśmy odpowiedź w formie zaleceń, które Rada Zjazdu zamierzała rozesłać do wszystkich zrzeszonych towarzystw górniczych z wyjątkiem kopalni „Janina" w Libiążu, podtrzymując jednak negatywne ustosunkowanie się do sprawy zawarcia układu zbiorowego. Zalecenia te obejmują normy podwyżek płacy, minimum egzystencji, automatyczny awans, ustalają normy świadczeń w naturze i dodatkowe świadczenia gotówkowe, to wszystko jednak możnaby określić jako zasady porozumienia, stabilizujące stan dotychczasowy w granicach poniżej minimum. Delegacja Związku nie mogła dać zaraz odpowiedzi na te zalecenia i zastrzegła sobie odwołanie się do ogółu zainteresowanych pracowników. Zaznaczyć wypada, że w międzyczasie wniósł kol. poseł Milewski do Pana Ministra Opieki Społecznej interpelację w sprawie uchylania się przemysłowców od zawarcia układu zbiorowego ze związkami pracowników umysłowych w Zagłębiu, wymieniając tam wyraźnie strony, prowadzące rokowania.

W celu zaznajomienia zainteresowanych Zarząd Gł. Zw. zwołał zjazd przedstawicieli wszystkich kopalń Zagłębia Dąbr.-Krak., na którym, po zanalizowaniu zaleceń Rady Zjazdu w sprawie zasad, na których miałyby być zawierane indywidualne umowy o pracę, zebrani postanowili jednomyślnie obstawać przede wszystkim przy żądaniu zawarcia układu zbiorowego, którym objęci byliby wszyscy pracownicy umysłowi, również i nieetatowi, przyczym na poszczególne punkty zaleceń ustalono kontrpropozycje, zmierzające przede wszystkim do popra-

wienia zawartych w zaleceniach norm i do ich upowszechnienia. Jednocześnie postanowiono podtrzymać te postulaty, które w zaleceniach Rada Zjazdu zupełnie pominęła, a mianowicie odprawy za wysługę lat, dłuższe urlopy i terminy wymówienia dla starszych pracowników, jak również rozwiązanie umowy o pracę po 6 miesiącach choroby. Jednocześnie Zarząd Gł. Zw. zwrócił się do dyrekcji kopalni „Janina" w Libiążu o wyznaczenie konferencji dla ustalenia zasad umów o pracę tamtejszych pracowników umysłowych. Kontrpropozycje nasze przedstawiliśmy Radzie Zjazdu na konferencji w dniu 4. kwietnia br., na nie zaś z kolei mieliśmy otrzymać odpowiedź, co przypuszczalnie byłoby już nastąpiło, gdyby nie zbieg okoliczności, że przedstawicielstwo Rady Zjazdu na następnej wyznaczonej konferencji zostało nieoczekiwanie zdekompletowane i z tego powodu do zakończenia rokowań nie doszło. Od dnia 26. kwietnia br. czekamy więc na zawiadomienie o konferencji, co miało nastąpić, według zapewnień przedstawiciela Rady Zjazdu, w pierwszej połowie maja br., ale widocznie jakieś znowu przeszkody to uniemożliwiły.

Skoro mowa o akcjach związków pracowników umysłowych, mających na celu zawarcie układów zbiorowych, należy przypomnieć, że pierwszym takim układem jest układ zawarty przez Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Rz. P. w dn. 31. marca 1937 r., a więc jeszcze przed wejściem w życie ustawy o układach zbiorowych pracy, drugim układ zawarty przez Związek Zawod. Pracowników Ubezpieczeń Prywatnych Rz. P. w dniu 14. kwietnia 1938 r., wreszcie trzecim z kolei, **a pierwszym zawartym układem w przemyśle** jest porozumienie, osiągnięte ostatnio częściowo na podstawie uzgodnienia bezpośredniego zaś częściowo na podstawie arbitrażu Głównego Inspektora Pracy między przedstawicielami przemysłu naftowego z jednej, a Związkiem Polskich Techników Wiertniczych i Naftowych i Zw. Zawod. Pracowników Umysłowych Przemysłu Naftowego w Polsce z drugiej strony, którego zasady ze względu na ich doniosłość dla naszych spraw przytaczamy w streszczeniu: (Monitor Polski)

Główny Inspektor Pracy wydał w dniu 23 maja br. zasadnicze rozstrzygnięcie, likwidujące długotrwały zatarg na tle warunków pracy i płacy pracowników umysłowych w przedsiębiorstwach naftowych. Rozstrzygnięcie to ustala przedewszystkiem minimalne normy niektórych świadczeń, a w szczególności nakłada obowiązek wypłacenia pracownikowi prócz ustawowego odszkodowania w razie zwolnienia — dodatkowej **odprawy** w wysokości połowy wynagrodzenia miesięcznego **za każdy przepracowany rok.**

Rozstrzygnięcie ustala, że każdy pracownik powinien w zasadzie otrzymać **gratyfikację w wysokości pełnej trzynastej pensji.** Jeśli szczególne warunki przedsiębiorstwa uniemożliwiają wypłatę pełnej pensji, wówczas wysokość gratyfikacji nie może być niższa: a) dla pracowników pobierających wynagrodzenie gotówkowe miesięczne brutto poniżej 600 złotych. niż pełne jednomiesięczne wynagrodzenie gotówkowe; b) dla pracowników, pobier. gotówk. wynagr, mies. od 600 do 1.000 zł. niż 75 proc. tego wynagr.; c) dla prac. pob. got. wynagr. mies. brutto ponad 1.000 zł. niż 50 proc. tego wynagrodzenia.

Poza tym rozstrzygnięcie wprowadza **jednorazowy awans** pracowników umysłowych, a mian. pracownicy, którzy otrzymują miesięczne wynagrodzenie w gotówce brutto do 500 zł. winni otrzymać do dnia 1 września br. jednorazową podwyżkę w wysok. 5 proc., pracownicy zarab. ponad 500 zł. — 3 proc.

Ustalone zostały również korzystniejsze niż to przewidują obowiązujące normy prawne — zasady **odszkodowania dla pracownika w razie długotrwałej choroby** lub **dla** jego **rodziny w razie śmierci pracownika,** który już przepracował w przedsiębiorstwie przynajmniej 3 lata.

Skoro już mowa o tym zagadnieniu trzeba uzupełnić, że pracownicy umysłowi przemysłu państwowego wysunęli na swym ostatnim walnym zjeździe postulat zawarcia układu zbiorowego i odnośny projekt został przez tenże zjazd zaakceptowany.

Jednocześnie okazuje się, że pracownicy umysłowi zatrudnieni w państwowych przedsiębiorstwach przemysłowych opłacają dotąd podatek specjalny od uposażeń. Jest to dla nas o tyle niezrozumiałe, że dzięki naszym staraniom zwolnieni zostali nasi koledzy w państwowej kopalni węgla w Brzeszczach od opłacania tego podatku, wzgl. już uiszczony został im zwrócony.

Wkońcu komunikujemy, że niedawno zwołana została ponowna konferencja u Inspektora Pracy z udziałem przedstawicieli związków przemysłu włókienniczego oraz związku majstrów fabrycznych w Łodzi.

Na konferencji tej rzecznicy obu stron przedstawią ostateczne warunki układu, jakie na posiedzeniu władz związkowych sprecyzowano.

Ze względu na wzajemne ustępstwa, istnieje nadzieja, ostatecznego zlikwidowania zatargu i zawarcia umowy zbiorowej, o którą majstrowie walczą od trzech lat.

Letnie kolonie wypoczynkowo-kuracyjne i wypoczynkowe

Komisja Wczasów Pracowniczych Polskiego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłowych i Handlowych Rz. P. w Sosnowcu podaje do wiadomości, że w okresie letnim uruchomiła następujące kolonie:

I. Kolonia w Krynicy-Zdroju

w czasie od 16. maja do 31. października br.

pobyty od 14 dni wzwyż.

Pomieszczenie w pensjonacie „Kampanula" (w pobliżu Nowych Łazienek) w pokojach 2—3 osobowych. Dla rodzin pokoje oddzielne. Cena pobytu: w maju, wrześniu i październ. po zł 4.— w czerwcu po zł 4.50, w lipcu i sierpniu po zł 5.50 od osoby. Za dzieci do lat 10 opłata niższa o 50%.

II. Kolonia w Rabce-Zdroju

w czasie od 1. czerwca do 30. września br.

pobyty od 10 dni wzwyż.

Pomieszczenie w pensjonacie „Marysieńka" w pobliżu parku i Zakładu Zdrojowego w pokojach 2—4 osobowych. Dla rodzin pokoje oddzielne. Cena pobytu po zł 4.— od osoby. Za dzieci do lat 10 opłata niższa o 50%.

III. Kolonia w Zakopanem

w czasie od 16. maja do 30. września br.

pobyty od 10 dni wzwyż.

Pomieszczenie w pensjonacie „Janikówka" na Bystrem w pobliżu łazienek w Jaszczurówce (10 minut) w pokojach 2—4 osobowych. Dla rodzin pokoje oddzielne. Cena pobytu po zł 3.— od osoby. Za dzieci do lat 10 opłata niższa o 50%.

W cenach pobytu mieści się mieszkanie (pokoje umeblowane, z pościelą i bielizną pościelową), utrzymanie (4-krotny posiłek smaczny i obfity), obsługa, podatek hotelowy i wszelkie koszty administracyjne (za wyjątkiem opłat za taksę klimatyczną).

Wyjeżdżający na kolonie w Zakopanem korzystają ze zniżonej opłaty klimatycznej (jak pracownicy państw. i samorząd.).

Na kolonie przyjmowani są przede wszystkim członkowie Związku i ich rodziny, następnie w miarę wolnych miejsc członkowie pokrewnych organizacyj, a wreszcie niezrzeszeni.

Zgłoszenia, najpóźniej na 14 dni przed wyjazdem, nadsyłać należy do Komisji Wczasów Pracowniczych P. Z. Z. P. P. i H. Rz. P. w Sosnowcu, ul. Sienkiewicza 17-a. Przy zgłoszeniu obowiązuje wpłata 1/5 należności za pobyt oraz wpisowe po zł 2.— dla członków Związku, po zł 3.— dla członków pokrewnych organizacyj i po zł 5.— dla niezrzeszonych — od osoby. Reszta należności płatna przed wyjazdem przy odbiorze karty uczestnictwa (zamiejscowi za zaliczeniem pocztowym).

Ilość miejsc na koloniach ograniczona. Rezerwowanie wolnych miejsc następować będzie w kolejności zgłoszeń. Pożądane wcześniejsze zgłoszenia. Formularze zgłoszeń można otrzymać w Zarządach Oddziałów i Grup Związku, oraz w Sekretariacie Związku w Sosnowcu, ul. Sienkiewicza 17-a.

Należność wpłacać na konto Związku P.K.O. Katowice nr 309.575 **z zaznaczeniem na odwrocie blankietu czekowego przeznaczenia przekazywanej kwoty,** bądź też bezpośrednio w Sekretariacie Związku w Sosnowcu, ul. Sienkiewicza 17-a.

Komisja Wczasów zastrzega sobie prawo nie przyjęcia zgłoszenia i zwrotu należności z powodu niemożności zarezerwowania miejsca na zgłoszony termin.

Niezależnie od własnych kolonii Komisja Wczasów dysponuje informacjami o ośrodkach wypoczynkowych, organizowanych przez inne instytucje, czy organizacje. Dotychczas Komisja posiada następujące informacje:

1. **Zrzeszenie Pracowników Polskiego Monopolu Tytoniowego w Warszawie —**
   ośrodek wypoczynkowo-kuracyjny w Ciechocinku—pobyty od zł 6.—, zniżki 50% w zabiegach leczniczych, zniżki opłat za karty sezonowe.
2. **Związek Pracowników Poczt, Telegr. i Telef. w Warszawie —**
   ośrodek wypoczynkowy w Krynicy—pobyty od zł 5.— od osoby dziennie, wolne miejsca tylko na miesiąc wrzesień wzgl. sezon zimowy.
3. **Zrzeszenie Pracowników Banku Gosp. Krajowego w Warszawie —**
   ośrodek wypoczynkowy w Zalesiu Górnym pod Warszawą, pobyty od 6—7 zł, zależnie od sezonu i ilości zgłoszeń.
4. **Związek Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie —**
   I. obozy sportowo-wypoczynkowe w Augustowie i Piwnicznej k/Krynicy;
   II. kolonie wypoczynkowe i lecznicze: w Kosowie Huculskim, Helu n/Bałtykiem, Hallerowie, Brasławiu, Wilnie, Rabce, Nałęczowie, Inowrocławiu, Worochcie, Zaleszczykach;
   III. kursy w Zaleszczykach i Warszawie (o Warszawie i bibliotekarski), w Trokach (koszykarsko-wikliniarski);
   IV. wycieczki krajoznawcze i obozy wędrowne po Karpatach Wschodnich, wzdłuż Pomorza, po Wielkopolsce i Pomorzu, po Śląsku Zaolziańskim, od Zaolzia po Bałtyk, po Polsce Południowo-Wschodniej, po Polsce Południowo-Zachodniej, do Puszczy Białowieskiej, Pojezierza Augustowskiego, Suwalskiego, na Wileńszczyznę, po Polesiu, Wołyniu i Małopolsce Wschodniej.
5. **Związek Pracowników Instytucji Ubezp. Społ. w Warszawie —**
   ośrodki wypoczynkowe w Ostrowiu nad morzem, w Pile n/Czarną (woj. łódzkie), w Muszynie k/Krynicy, Broku n/Bugiem, w Rytrze, w Rzece na Zaolziu, w Wiśle, w Kamieniu Dobosza k/Jaremcza, w Ciężkowicach.
6. **Liga Popierania Turystyki w Warszawie,**
7. **R. I. O. K.—Robotniczy Instytut Oświaty i Kultury im. St. Żeromskiego w Warszawie,**
8. **R. T. T.—Robotnicze Towarzystwo Turystyczne w Warszawie,**
9. **P. T. O. K.—Pracownicze Towarzystwo Oświaty i Kultury im. St. Żeromskiego w Warszawie,**

10. **Biuro Wczasów Robotniczych** w **Łodzi**.
11. **Zrzeszenie Pracowników Państwowego Banku Rolnego w Warszawie**,
dom wypoczynkowy w Orłowie Morskim — w sezonie ulgowym (czerwiec i wrzesień) dorośli zł. 6, dzieci do lat 7 zł. 4, do lat 12 zł. 5; w sezonie normalnym (lipiec i sierpień) dorośli zł. 7.50, dzieci do lat 7 zł. 5.50, do lat 12 zł. 6.50.

Bliższych informacji udziela Komisja Wczasów Pracowniczych P. Z. Z. P. P. i H. Rz. P. w Sosnowcu, ul. Sienkiewicza 17-a, tel. 61302. Informacji o ośrodkach wymienionych w punktach 5, 6, 9 udzielają również Zarządy Oddziałów Związku.

Kronika Związkowa.

Ustawa o pełnomocnictwach.

W Dzienniku Ustaw Nr. 44 z 16 maja b. r. ogłoszona została ustawa o upoważnieniu Prezydenta Rz. P. do wydawania dekretów w zakresie spraw gospodarczych, finansowych i obrony Państwa z wyj. zmiany rozporz. o stabilizacji złotego. Pełnomocnictwo jest ważne do dnia otwarcia najbliższej zwyczajnej sesji Sejmu. Wynika z tego, że wszelkie sprawy dotyczące zagadnień pracowniczych, a m. in. projekt ustawy o rozjemstwie w zatargach zbiorowych pracy, mógłby być wydany w formie dekretu, o ile zaś to nie nastąpi, wówczas projekt ten wszedłby pod obrady zwyczajnej sesji t. zw. budżetowej i przypuszczalnie w tym roku kalendarzowym nie wszedłby w życie.

Oddział w Brzeszczach.

Placówka nasza w Brzeszczach przeżywała od dłuższego czasu kryzys organizacyjny. Z chwilą oderwania przez P.Z.P. w Katowicach od naszego Związku Oddziału w Czechowicach na kopalni „Silesia" i dojścia do skutku układu zbiorowego dla tamtejszych pracowników, powstała na terenie Oddziału w Brzeszczach tendencja do przejścia do wymienionego Związku, celem zdobycia podobnego układu zbiorowego. Nie wiemy, czy zarząd P. Z. P. przykładał do tego również rękę, w każdym razie stwierdzić musimy, że tendencja ta, mimo perswazji na kilku zebraniach, nie słabła, a przeciwnie po dokonaniu wyborów nowego zarządu z końcem marca br., w bardzo krótkim czasie przybrała zupełnie konkretne kształty w powziętej z początkiem maja br. nie formalnie uchwale likwidacji Oddziału i przystąpienia do P. Z. P. w Katowicach. Zarząd Główny Związku wystosował niezwłocznie list do Związku Katowickiego z żądaniem określenia wyraźnego stanowiska w tej sytuacji. Jednocześnie zwołane zostało nadzwyczajne zebranie pozostałych członków i wobec wystąpienia ze Związku całego prawie dotychczasowego zarządu Oddziału, powierzono tymczasowe kierownictwo jednemu z tamtejszych kolegów, który piastuje mandat w Zarządzie Głównym Związku. Kolega ten przy współudziale Komisji Rewizyjnej przejął wszelkie agendy b. zarządu i w rychłym czasie wprowadził w życie uchwałę Zarządu Głównego o zwołaniu nadzwyczajnego zebrania wiernych naszemu Związkowi pracowników, których jak się okazało, jest na terenie Brzeszcz znaczna większość. Zebranie to odbyło się w dn. 18 maja br. z udziałem sekr. jen. Zw. kol. K. Ostrowskiego i na nim dokonano wyborów nowego Zarządu z kol. Kowalskim na czele. Nowoobrany zarząd zabrał się energicznie do reorganizacji naszej placówki i można mieć nadzieję, że w najbliższym czasie życie związkowe popłynie na tamtejszym terenie zupełnie normalnie. Nieuświadomiona grupa pracowników kopalni w Brzeszczach powinna co rychlej dojść do przekonania, że popełniła błąd prawdopodobnie pod wpływem sugestii, że związek, do którego chcieli przystąpić, będzie miał skuteczne środki do zawarcia układu zbiorowego z przemysłowcami, jak również winna zrozumieć, że działanie jej było szkodliwe dla ogółu pracowników kopalni zwłaszcza w okresie rokowań z Radą Zjazdu Przemysłowców Górn., do której należy również i kopalnia w Brzeszczach. Należy rozwiać wszelkie złudzenia, że dyrekcja kopalni w Brzeszczach w tych warunkach będzie chciała, czy nawet mogła zawrzeć oddzielny układ z P. Z. P. w Katowicach. Jeżeli ktoś jest innego zdania, wypływa to albo z jego nieuświadomienia albo poprostu powoduje się jakiemiś ubocznymi celami, których nie chcemy na tym miejscu klasyfikować.

Oddział w Starachowicach.

W dniu 23. kwietnia br. odbyło się Walne Zebranie Członków Oddziału w Starachowicach z udziałem sekr. jen. Zw. kol. Kazim. Ostrowskiego jako delegata Zarządu Głównego. Działalność tej naszej największej placówki związkowej, liczącej około 600 członków, zasługuje na specjalne wyróżnienie. Istnieje cały szereg związków pracowniczych w Polsce, które nie mogą się wykazać taką liczbą członków, jak nasz jeden Oddział Starachowicki. To też nie ma wprost zagadnień, którymi by się Zarząd Oddziału nie zajmował. Już sam obrót korespondencji wysłanej (524 listy) i otrzymanej (466 listów) daje obraz zakresu agend. Zebrań Zarządu Oddziału odbyło się 46. Poza walnym odbyły się w ciągu roku 3 nadzwyczajne informacyjne walne zebrania członków. Zasadniczo cały ruch zawodowy okręgu koncentruje się w tej placówce w osobie prezesa kol. Karola Mijalskiego, który jest jednocześnie przewodniczącym Rady Okręgowej Unii i Okręgowej Komisji Porozumiewawczej. Zarząd Oddziału wykazuje przede wszystkim dbałość o interesy członków, co znajduje swój wyraz w częstych i skutecznych interwencjach u miejscowej dyrekcji. Zarząd zorganizował kursy języków obcych, odczyt o ubezpieczeniu emerytalnym pracowników umysłowych, sekcję narciarską, tenisową, również Zarząd bierze udział w ruchu spółdzielczym. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt uruchomienia gimnazjum koedukacyjnego z inicjatywy Zarządu Oddziału. Gimnazjum doczekało się już własnego gmachu, który przypuszczalnie od nowego roku szkolnego zostanie oddany do użytku. Właścicielem

gimnazjum jest Związek. Również dzięki staraniom Zarządu Oddziału zostanie wybudowany w Starachowicach szpital Ubezpieczalni Społ. w Ostrowcu, z którą Zarząd nawiązał stały kontakt, dzięki któremu wiele bolączek z zakresu lecznictwa i świadczeń zostało usuniętych. Na koniec wypada nadmienić, że założona w r. 1932 Kasa Samopomocy Koleżeńskiej wykazuje stały rozwój, czego dowodem jest znaczny wzrost obrotów wynoszących ok. 224 tysiące złotych i stan oszczędności 62 tysiące złotych.

Zebranie Rady Naczelnej Unii ZZPU.

W dniu 14 maja b. r. obradowała Rada Naczelna Unii ZZPU. pod przewodnictwem wiceprezesa kol. Stan. Sasima.

Po zagajeniu obrad i przyjęciu porządku obrad przystąpiono do wyboru nowych władz organizacyjnych, gdyż w związku z rezygnacją ze stanowiska prezesa kol. Grygołajtysa, Komitet Wykonawczy postanowił oddać swe mandaty do dyspozycji Rady Naczelnej.

W wyniku tajnych wyborów do władz Unii weszli przedstawiciele wszystkich związków, zaś na stanowisko prezesa wybrany został dotychczasowy wiceprezes kol. S a s i m. Mandaty wiceprezesów uzyskali koledzy Kościński i Gutkowski. Do Prezydjum Unii został wybrany m. i. kol. Grunwald.

Po omówieniu i przedyskutowaniu spraw organizacyjnych, Rada Naczelna powzięła szereg uchwał i rezolucji, a mianowicie w sprawie uregulowania stosunków między kapitałem i pracą, w sprawie udziału świata pracy w Pożyczce Obr. P. i w sprawie ubezpieczeń społecznych.

W zebraniu tym z ramienia naszego Związku wzięli udział koledzy Grunwald, Mijalski i Ostrowski.

Z ostatniej chwili.

Prezydium Unii Z. Z. P. U. na audiencji u Pana Ministra Opieki Społecznej.

Minister Opieki Społecznej p. M. Zyndram-Kościałkowski przyjął w dn. 1. czerwca b. r. delegację Unii Z. Z. P. U. z nowowybranym prezesem kol. Sasimem na czele.

Delegacja przedłożyła P. Ministrowi uchwały ostatniej Rady Naczelnej Unii oraz przedstawiła trudności, na jakie napotyka akcja o upowszechnienie umów zbiorowych dla pracowników umysłowych w większości zakładów prywatnych.

BILANS ZAMKNIĘCIA NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1938 R.

STAN CZYNNY

1. Kasa	zł		1.194,30
2. Banki i P.K.O.			
1. Bank Handlowy w Warszawie Sp. Akc. Oddział w Sosnowcu	"	62,00	
2. P.K.O. w Katowicach	"	3,247.78	3.309,78
3. Wierzytelności Związku zabezpieczone hipotecznie	"		13.184,43
4. Weksle	"		650,00
5. Dłużnicy	"		4,345,81
6. Oddziały	"		4.885,81
7. Ruchomości	"		44.997,35
8. Nieruchomości (dom i place)	"		671.267.04
9. Różni	"		9.897,18
10. Sumy Przechodnie	"		2.096,35
	zł		755.828,05
Sumy pozabilansowe			
Różni, za gwarancje wekslowe	zł		11.600,00

STAN BIERNY

1. Majątek Związku	zł		457.179,08
2. Różne Fundusze			
1. Fundusz Amortyzacyjny	"	25.723,06	
2. Fundusz Bezrobotnych Pracowników Umysłowych		24.774,96	
3. Fundusz Domu Wypoczynkowego im. Włodzimierza Grunwalda	"	8.949,94	
4. Fundusz Rezerw Kasy Ubezpieczeniowej	"	511,02	
5. Fundusz Samoobrony	"	34.114,80	
6. Fundusz Zasobowy	"	5.107,20	99.180,98
3. Akcepty	"		1.776,00
4. Oddziały	"		1.154,42
5, 7% Pożyczka Wewnętrzna	"		12.671,84
6. Nadzwyczajna Pożyczka	"		5.173,00
7. Wierzyciele			
1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Chorzowie, pożyczka hipoteczna, długoterminowa	"	145.008,06	
2. Inni Wierzyciele	"	25.084,98	170.093,04
8. Różni	"		7.221,60
9. Sumy przechodnie	"		1.378,09
	zł		755.828,05
Sumy pozabilansowe			
Różni, za gwarancje wekslowe	zł		11.600,00

Redaktor: Kazimierz Ostrowski. Wydawca: Polski Związek Z. P. P. i H. Rz. P.

Druk. Edmund Mirek i S-ka w Sosnowcu, Piłsudskiego 25. Tel. 6-17-70.